UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Exceptionibvs. Titvlvs XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

impoſſibilia, vel libertati eccleſiaſticæ obviantia jurare contigerit, ad obſervanda duntaxat licita, poſſibilia & non obviantia libertati eccleſiaſticæ, jurantium referri debet intentio. Declaramus quoque juramenta ſub hujuſmodi generalitate qualitercunque & ſub qualicunq; *a* verborum forma præſtita vel præſtanda, ad licita, poſſibilia, & libertati eccleſiaſticæ non obviantia *b*, tantùm extendi: ipſosque jurantes ad alia per præſtationem juramenti hujuſmodi non teneri.

CAP. II.

Per eccleſiaſticum judicem ordinarium loci, compellitur judex ſecularis eccleſiaſticâ cenſurâ, jus canonicum, quod ad proviſionem animarum ſtatutum eſt, ſervare.

Bonifacius VIII.

LIcet mulieres, quæ alienationibus dotium & donationum propter nuptias conſentiunt non contravenire, proprio juramento firmantes, ſervare juramentum hujuſmodi non vi nec dolo præſtitum, de jure canonico teneantur: quia tamen quidam judices ſeculares contra præfatas alienationes audiunt, quamvis eis conſtet legitimè de hujuſmodi juramento *c*. Nos animarum periculis obviare volentes, eosdem judices ad ſervandum hoc jus canonicum, per locorum ordinarios cenſura eccleſiaſtica decernimus compellendos.

CAP. III.

Electus poſt ſacramentum, ponens vel reſpondens contraria directè (niſi rationabiliter excuſetur) velut perjurus à confirmatione repellitur. Idem ſi hoc fecerit procurator, ipſo mandante, vel ratum habente, vel non revocante. h. d. Ioan. Andr.

Idem.

CVm in poſitionibus ſuper electionis tuæ negotio (poſt juramentum in cauſa præſtitum) à te datis, ſeu reſponſionibus, quas ad poſitiones tui adverſarii feciſſe agnoſceris, reperiatur contrarietas manifeſta: tibi tanquam perjuro (niſi juſta cauſa & rationabilis te excuſet) ſuper ipſa electione perpetuum ſilentium imponi debebit.

Idem fiet, ſi (te expreſsè mandante, vel etiam ex pòſt facto ſciente, ac ratum habente, ſeu non revocante) poſitiones, aut reſponſiones hujuſmodi contrarias tuo nomine tuus fecerit procurator.

DE EXCEPTIONIBVS.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Sex ſunt dicta hujus decretalis. Primò ponit arengam, & jus antiquum, & conſtitutionis cauſam. Secundò dicit, quòd reus, qui contra alterum de excommunicatione excepit, ut ipſum repellat ab agendo, debet ipſius excommunicationis ſpeciem, & nomen excommunicatoris exprimere, & eam intra octo dies probare: alias judex procedet in cauſa, & illum in expenſis condemnabit. Tertiò dicitur, quòd ſi iterum objiciatur, & probetur eadem vel alia excommunicatio, actor repellitur: ſed quæ acta ſunt, valebunt. Quartò, quòd ultra duas vices hæc exceptio non opponatur, niſi ex cauſa. Quintò, quòd ſi opponitur poſt rem judicatam, impeditur executio, ſed ſententia nihilominus valet. Sextò dicitur, quòd judex publicè excommunicatum, reo non opponente, ex ſuo officio debet ab agendo repellere. Ioan. And.

Innocentius IV. *in concilio Lugdun.*

a *Al. quacunq.* b *hic generalis principii confirmatio trahitur ad illicita, & alia de quibus in text. Alex. conſil. 59. volum. 1. & Dec. conſil. 172.* c *vide not. per Rom. ſing. 498. in cap. ubi juramentum. & 499. incip. tu ſcis. & per Ioan. And. in cap. cum laicus. de foro competent. adde Fel. in c. 1. ext. de jurejur.*

PIa *a* conſideratione ſtatuit mater eccleſia, quòd majoris excommunicationis exceptio, in quacunque parte judiciorum oppoſita, lites differat, & repellat agentes: ut ex hoc magis cenſura eccleſiaſtica timeatur, communionis *b* periculum evitetur, contumaciæ vitium reprimatur, & excommunicati (dum à communibus actibus excluduntur) rubore ſuffuſi, ad humilitatis gratiam, & reconciliationis affectum faciliùs inclinentur: ſed hominum ſuccreſcente malitia quod proviſum eſt ad remedium, tendit ad noxiam. Dum enim in cauſis eccleſiaſticis frequentius hæc exceptio per malitiam opponitur, contingit interdum differri negotia, & partes fatigari laboribus & expenſis: proinde (quia morbus iſte quaſi communis irrepſit) dignum duximus communem adhibere medelam. Si quis igitur excommunicationem opponit, ſpeciem illius, & nomen excommunicatoris exprimat, ſciturus eam rem ſe deferre debere in publicam notionem, quam intra octo dierum ſpatium (*c* die in quo proponitur minimè computato) probare valeat apertiſſimis documentis. Quòd ſi non probaverit, judex in cauſa procedere non omittat: reum in expenſis, quas actor ob hoc diebus illis ſe feciſſe docuerit, præhabita taxatione condemnans. Si verò poſtmodum inſtantia durante judicii, & probationis copia ſuccedente, de eadem excommunicatione, vel alia excipiatur iterum, & probetur, actor in ſequentibus excludatur, donec meruerit abſolutionis gratiam obtinere: iis, quæ præceſſerunt nihilominus in ſuo robore duraturis. Proviſo, quòd ultra duas vices hæc non opponatur exceptio, præterquàm ſi excommunicatio nova emerſerit, vel evidens, & prompta probatio ſupervenerit de antiqua. Sed ſi poſt rem judicatam talis exceptio proponatur, executionem impediet: ſed ſententia, quæ præceſſit non minus robur debitum obtinebit: eo tamen ſalvo, ut ſi actor excommunicatus ſit publicè, & hoc judex noverit *d* quandocunque (etſi de hoc reus non excipiat) judex ex officio *e* ſuo actorem repellere non poſtponat.

CAP. II.

Exceptio rei judicatæ per eccleſiaſticum judicem admitti debet in foro ſeculari, & è converſo. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

CVm quidam ſeculares judices (dum coram eis excipitur de re per eccleſiaſticum judicem judicata, in caſu, quoad eum pertinet cognitio de conſuetudine, vel de jure) recuſent excipientes audire, in derogationem juriſdictionis eccleſiaſticæ & contemptum: Decernim' ut per cenſuram eccleſiaſticam ab iniquitate coërceantur hujuſmodi, & ad admittendum exceptionem eandem [ubi aliàs de jure debet admitti] à locorum ordinariis compellantur.

Similiter eccleſiaſtici judices [ſi coram ipſis excipiatur de re per ſecularem judicem judicatâ] exceptionem ipſam admittant, in iis, quæ animarum periculum non inducunt: per ſuperiores ſuos [niſi fecerint] animadverſione debita caſtigandi.

DE PRÆSCRIPTIONIBVS.

TITVLVS XIII.

CAP. I.

In præſcriptionibus ſufficit bona fides, ubi jus commune,

a *De intellectu vide Covarruv. in cap. quamvis. de pac. lib. 6. in 3. par. relictio. §. 3. & Lud. Gom. in reg. cancellariæ, de annali poſſeſſore, quaeſt. 44.* b *al. & communionis.* c *ſed ſi ultimus dies eſſet feriatus, an talis inter octo eſſet computandus, docet Fel. in cap. fin. de except.* d *Not. quòd non ſequitur, iſte eſt publicè excommunicatus, ergo judex ſcit. Vide §. notandum. 2. q. 1. Anch. Fent.* e *vide Dec. in c. paratt. de appell.*